

MARTI IŠ JAUJOS

Kartą susirinko bernai į vakaruškas, ir vienas ėmė girtis, jog jis nieko nebijo:

– Aš nieko nebijau, visur galiu nueiti, kas tik kur paprašys.

Kiti sako:

– Na, jeigu tu toks drąsuolis, tai nueik jaujon ir atnešk nuo krosnies kailinius.

– Gerai, bet už tai man pastatysit bonką degtinės.

Gerai. Jie susiderėjo, ir drąsus bernas nuėjo jaujon. Pasiėmė kailinius ir eina laukan. Tik prie durų kapt ir pagavo jį šalta ranka už krūtinės. Bernas labai išsigando.

– Jei nori gyvas likti, prižadėk mane vesti.

Ką darys, prižadėjo.

– Tik niekam nieko nesakyk ir ruošk vestuves. Jei norėsi ko pasiklausti, ateik pas mane jaujon.

Parnešė bernas kailinius, įmetė trobon ir nei degtinės negėręs parėjo namo. Klaiku, nežino, ką daryti. Kitą naktį atėjo kažkas prie jo lango ir šaukia:

– Jonai, juk tu žadėjai mane vesti, kodėl nesiruoši vestuvėms ir pas mane neateini?

Jis nieko neatsakė, dreba ir tyli...

Ji atėjo kitą ir trečią naktį, vis taip pat šaukia. Ką darys, reikia ruošti vestuvėms.

Suprašė gimines ir kaimynus, padarė alaus ir prikepė pyragų. Kviečia svotus, bet pamergių nekviečia. Taip buvo liepus jo pana. Žmonės pradėjo juoktis ir vadinti jį kvailiu. Ruošia vestuves, o mergos neturi.

Suvažiavo svečiai. Atėjo nakties dvylikta valanda. Bernas ėmė kinkyt arklius. Labai daug arklių sukinkė. Privažiavę prie jaujos, žiūri – per plyšius visa jauja šviesi. Vidury jaujos stovi viena skrynčia šilkų, kita aukso, ir pamergiai rėdo gražiausią paną vestuviniiais rūbais.

Atsidarė durys, ir išėjo jaunoji visa spindinčiais rūbais. Keturios dešimtys pamergių ėjo iš paskos. Prie jaujos durų pasirodė geležinė skrynčia su auksu, tokia didelė, kad vos keturios dešimtys vyrų įkėlė į ratus. Visi susėdo ir nuvažiavo į bažnyčią.

Pirmiausia paną pakrikštijo, o tada ir suvinčiavojo. Du levai su geležiniais kardais kapojo bažnyčios sieną ir šaukė:

– Tai tavo laimė, – mūsų nelaimė. Tau dabar nebereikės jaujoje po pečium kepti.

Po šliūbo pamergius nuvežė į jaują. Jos išlipo iš ratų, suėjo į vidų, ir durys užsidarė. Kiti sugrįžo į jaunikio namus. Ten gėrė, uliojo, visiems labai linksma buvo. Kitą dieną žmona sako savo vyrui:

– Pasisvečiavom pas tavo tėvus, dabar važiuokim pas mano tėvus.

Išvažiavo, ilgai keliavę, rado pamiškėj mažą trobelę. Įėję vidun, rado senus senelius. Jaunamartė ir klausia:

– Argi jūs, seneliai, neturite vaikų?

– Turim vieną dukterį, bet ji labai nesveika, jau dvidešimt metų, bet dar vis kaip kelių metų vaikas lopšy tebeguli. Kiek mes turto padėjom, visai gydėm, nusigyvenom visai, o ji vis kaip maža verkia.

– Eikim pažiūrėti, kokį jūs ten žvėrelį auginat.

Kai įėjo į tą kambarį, vaikas tuoj atsėdo lopšy ir žiūri akis išvertęs. Jaunoji paėmė vaiką iš lopšio, padėjo ant kaladės ir kirviu nukirto galvą. Seneliai suriko iš baimės, bet žiūri ir savo akim netiki. Dukters vietoj guli medžio kelmas.

Tada jaunoji tarė:

– Tėveliai, aš esu jūsų tikroji duktė. Kai dar buvau nekrikštyta, mane pavogė laumės, išnešė į jaują, o lopšin padėjo savo vaiką. Aš augau jaujoj, ir tie pinigai, kuriuos išleisdavot laumikei gydyti, man

sugrįždavo. Dabar aš turiu jų pilną skrynią. O šis tai – mano vyras, kuris mane išgelbėjo.

Visi buvo labai laimingi ir gražiai gyveno.

Dvi lietuvių liaudies pasakos =Two Lithuanian fairy tales: Gulbė karaliaus pati, Marti iš jaujos, dailininkas Viktoras Petravičius; sudarytoja Ingrida Korsakaitė; vertėjas Alfonsas Laučka, Vilnius: Baltos lankos, 1998.